

Geachte aanwezigen,

Wederom heeft de vissersvloot van Zoutkamp mij, haar Garnalenkoningin, binnengehaald. Samen met mijn hofdames en vissersjongens zal ik in 2015 mijn vissers weer terzijde staan in de toch nog woelige tijden.

Woelige tijden op zee: vaak denk ik aan mijn vissers die bij nacht en ontij steeds weer de zee trotseren, op zoek naar het roze goud, de juweeltjes van de zee. Mijn vissers die met hun personeel dag en nacht in de weer zijn om voor hun gezinnen de eindjes financieel weer aan elkaar te knopen.

Ik ben mij er terdege van bewust dat dit wel eens samen gaat met het nemen van risico's, maar het vertrouwen in mijn vissers is groot en ik heb dan ook veel waardering voor onze vissers.

Terugkijkend op 2014, kan ik zeggen dat het weer een turbulent jaar was. Het begon met een schrale wintervisserij en lage prijzen. Deze slechte start van het jaar had ook veel te maken met de wankelende positie van de firma Heiploeg.

Het ooit zo trotse garnalenverwerkingsbedrijf dat in 1955 is opgericht door de heren Heidema en Van der Ploeg, stond er financieel zo slecht voor, dat in januari 2014 een faillissement volgde. De firma Parlevliet en Van der Plas uit Katwijk, actief in de vangst, verwerking en handel van haring, makreel en kabeljauw, nam het failliete bedrijf over. Met hun jarenlange kennis en ervaring is het hun doel Heiploeg weer in normaal vaarwater te brengen.

Toch was deze doorstart voor velen een zwarte dag in de geschiedenis, want zo'n 90 mensen verloren hun baan. We zijn nu ruim een jaar verder en ik hoop dat deze werknemers allen weer een betrekking hebben gevonden.

Na een zuinig voorjaar en een zuinige zomer kwam in augustus 2014 toch de garnalenteelt op gang. Mijn vissers realiseerden vangsten van 3000 tot 7000 kilo garnalen per week. Uit ecologisch oogpunt en om doordraai te voorkomen, werd er gevestigd tot woensdagmiddag en voeren de vissers daarna de haven in. Iets wat ook door veel vissersvrouwen werd gewaardeerd. Door deze maatregel werden er ook kwalitatief mooie garnalen gevangen en konden mijn vissers een mooie herfst maken.

Woelige tijden waren het echter ook in de zin van regelgeving; onze vissers zijn al vanaf 2010 aan het vechten voor hun visgronden. Rijke visgronden waar zij al generaties lang hun brood verdienen, dreigen te worden gesloten voor de visserij, doordat ze worden aangewezen als Natura 2000 gebied. Mijn vissers zijn van mening dat veel aangevoerde redenen voor sluiting onzinnig zijn en vechten voor het behoud van hun visgronden. Veel vergaderingen zijn hier al aan gewijd en in 2014 zijn mijn vissers samen met de Garnalenkoningin, afgereisd naar Den Haag om daar letterlijk de noodklok te luiden.

Ik spreek mijn respect uit voor de vissers die telkens weer de moed en het lef hebben om de strijd aan te gaan. Ook jullie vorige generatie heeft destijds gestreden. Toen voor het behoud van het zoute water tegen de sluisdeuren van Zoutkamp en de visgronden in de Lauwerszee. Dat heeft niet mogen baten en Lauwerszee werd Lauwersmeer. Dankzij de moderne media kunnen de huidige vissers beter van zich laten horen. Ik hoop voor mijn vissers op een goed resultaat in hun strijd voor het behoud van hun visgronden.

Ook de pulsvisserij baart mij en mijn vissers zeer ernstige zorgen. En dan specifiek de pulsvisserij binnen de 12 mijl zone, waar zich de meeste garnalen- visgronden bevinden. Vooral ook omdat er geen beheerprogramma is en onderzoekers op veel vragen van mijn vissers nog geen antwoord kunnen geven. Ik houd mijn hart dan ook vast, want ik voorzie een herhaling van de geschiedenis. Eerder was het immers de 300 pk-bepaling, deze regel werd ook door velen overschreden, wat een doorn in het oog was van de vissers die wel volgens de letter van de wet vissen.

Ik hoop van harte dat de natuurorganisaties en de visserij samen het Ministerie van Economische Zaken kunnen bewegen dat zij toeziet op handhaving van de wet. Dit is mogelijk door middel van de blackbox , een nieuw meet-, registratie- en communicatiesysteem waarmee kan worden vastgesteld waar een schip, geschikt voor de garnalenvisserij, zich geografisch bevindt en vooral met hoeveel vermogen het vaart en vist. Vissers met een blackbox laten naar de consument toe zien dat ze transparant zijn en dat de garnaal gevangen is binnen de regels van de wet.

In 2014 was ook de haven van Lauwersoog een zorg voor mijn vissers. Lauwersoog kan niet alleen bestaan van de lokale vloot. De grotere schepen van buitenaf mijden echter steeds meer de haven van Lauwersoog. De reden hiervoor is de verzanding van het Westgat, dat daardoor steeds ondieper wordt. De huidige zandsuppleties op Ameland dragen bij aan de verzanding van het Westgat. Gemeente De Marne tracht thans, samen met buurgemeente Dongeradeel, de provincies Groningen en Friesland, de havendirectie en de visserij, druk te zetten op het ministerie van Infrastructuur en Milieu om de vaarroute naar Lauwersoog op te waarderen tot officiële rijksvaarweg. Dan kunnen maatregelen getroffen worden, maar zoals jullie weten nemen zulke zaken veel tijd. Ook het afsluiten van de Lauwerszee en al eerder in 1877 het aanleggen van de dijk van Munnekezijl naar Zoutkamp, zijn menselijke maatregelen waar we nog de naweeën van ondervinden.

Gelukkig zijn er ook positieve geluiden te melden. Het symposium op Lauwersoog in november 2014 werd een succes. Naast bedreigingen in de garnalensector zijn er ook kansen. Zo lijken de restproducten van onze garnaal steeds meer een waarde te krijgen. De doppen van onze garnaal kunnen gebruikt worden in de soepindustrie en ook kan uit onze garnaal chitosan worden gewonnen.

Op 2 mei jongstleden organiseerde de Stichting Promotie Lauwersoog de 'Dag van de Garnaal' in de haven van Lauwersoog. Tussen de 30 en 35-duizend mensen bezochten deze dag en het was in een woord fantastisch! Een geweldige promotie voor de garnaal!

Op Lauwersoog gaan de firma's Telson en Kant bouwen aan Europa's eerste machinale pel-atelier. Hier staan straks 20 machines, die elk vijf ton garnalen per week pellen. Met 100 ton in de week is dit 20% van de markt. Deze ontwikkeling werd mede mogelijk dankzij de provincie Groningen en EVF-gelden. Een goede stap in de richting van ketenverkorting. Proficiat mensen!

Nog meer goed nieuws voor Lauwersoog is dat de Europese Commissie onlangs groen licht heeft gegeven om de kade in de haven van Lauwersoog te verlengen. Dit betekent dat de provincie Groningen de subsidie van ongeveer drie miljoen euro binnenkort kan verstrekken aan Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog. Door de kadeverlenging krijgen alle vissers die gebruikmaken van de haven in Lauwersoog, straks meer aanlegplekken en faciliteiten om te laden en lossen en hun schip schoon te maken.

Ook in Zoutkamp zat men niet stil en werd met EVF-gelden een innovatiedoel gehaald. Garnalenafslag de Rousant plaatste een sorteermachine die de Noorse garnaal van de Hollandse garnaal scheidt. Een machine waar we in de toekomst niet meer zonder kunnen.

Wel zag ik graag dat de firma's Telson, de Rousant, Heiploeg en de Visafslag Lauwersoog samen met de vissers hun krachten bundelen. Want samen kan men hier in het noorden van Friesland en Groningen een sterke garnalensector creëren, een sector die Europa in kan gaan en MSC-gecertificeerde garnalen bij de consument kan brengen. Wat de MSC-certificering betreft, kan ik de woorden van de Garnalenkoningin 2012 herhalen: "We zijn er bijna, maar ons juweeltje van de zee laat zich nu eenmaal niet voorspellen." In 2014 werd dit weer bevestigd met in het voorjaar een populatie van onder het minimum en tópvangsten in de herfst. Door deze onvoorspelbare spelingen in de garnalenpopulatie is het nog niet gelukt het felbegeerde MSC-certificaat te verkrijgen.

Wat ook de revue passeerde, was het opheffen van de Nederlandse Bond van Garnalen Kustvissers, een bond die was ontstaan uit onvrede over verstrengelde belangen van de landelijke verenigingen. De bond behartigde de belangen van de kustvissers, maar helaas kreeg zij het niet voor elkaar om uit te groeien en bleef het bij de vissers van Usquert en Lauwersoog. Mijn dank gaat uit naar Martin Loos, die het gezicht was van de bond.

Eind 2014 werd de Nederlandse Garnalenvissersbond opgericht, om op internationaal vlak op te komen voor de gezamenlijke belangen. Samen met de Duitse vissers wil deze bond stem geven aan de garnalenvisserij. In samenwerking met het Vergunningenhuis heeft deze bond al kleine succesjes geboekt. Zo is het VIBEG-akkoord, bedoeld om

visserij in de Natura 2000-gebieden binnen de 12-mijls zone goed te reguleren, weer opengebroken en zitten we weer rond de tafel.

De afgelopen weken werd de visserij ook weer getroffen. De actie van Greenpeace zal jullie niet zijn ontgaan. Op tv verschenen de beelden, waarbij te zien was dat er grote keien in zee werden gedumpt. Wordt er nu werkelijk alles uit de kast gehaald om onze hardwerkende sector op de knieën te krijgen? Een sector die al gehalveerd is, vergeleken bij de jaren 80. Ik sta echter achter mijn vissers om het gevecht niet op te geven en te zorgen dat de volgende generatie in jullie voetsporen kan treden en het werk in deze mooie sector voort kan zetten.

Helaas moet ik nog een ander gevecht noemen. Het gevecht tegen de ziekte kanker. Deze slopende ziekte heeft ook de familie Rispens getroffen. Henk Rispens van de ZK 46 is na een lang gevecht op 30 januari van dit jaar overleden. Henk was een boegbeeld voor de Zoutkamper visserij en erelid van de Zoutkamper Visserijvereniging Hulp in Nood. 32 jaar is hij penningmeester geweest van deze oudste visserijvereniging. Henk Rispens wordt zeer gemist. Hierbij wil ik de familie Rispens veel sterkte en kracht toewensen met dit verlies.

Ik weet als geen ander hoe zwaar het is als deze ziekte een familie treft. Mijn partner Michiel Broere van de ZK 92 is ook behandeld tegen deze nare ziekte, na vele zware chemokuren en een riskante operatie is hij op dit moment herstellende. Michiel en ik willen hierbij iedereen heel erg bedanken voor alle steun en hulp; vrienden, familie en collega's uit de hele visserijgemeenschap uit zowel binnen als buitenland.

Hiermee ben ik aan het eind gekomen van mijn rede. Heel trots ben ik dat ik hier elk jaar door de vloot wordt binnengehaald en mijn rede kan houden in mijn mooie garnalendorp Zoutkamp! Tot slot wens ik mijn vissers een behouden vaart en goede vangsten en de handelaren veel wijsheid! En ik wens iedereen die hier aanwezig is, nog veel plezier. Geniet met volle teugen van alles wat mooi Zoutkamp u te bieden heeft!